

Тищенко О. І.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри юридичної психології
Національна академія внутрішніх справ,
м. Київ

Тищенко І. В.,
старший слідчий
СУ Головного управління Національної поліції у м. Києві,
м. Київ

ПСИХОЛОГІЧНА СУТНІСТЬ ОСОБИСТІСНОГО СТАТУСУ СТУДЕНТА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ МВС УКРАЇНИ

В умовах нових політичних, соціально-економічних відносин у нашому суспільстві питання пошуку шляхів виховання шанованої, ідеально вихованої особистості з новітніми прагненнями до вільного саморозвитку переростає у важливу психологічну проблему. Ідеально вихована людина з високим авторитетом і особистісним статусом сприяє своїми досягненнями розвитку суспільства.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури засвідчує неоднозначність підходів до розгляду цієї теми. Кожна особистість має великий потенціал, який вона реалізовує впродовж життя. Хоча, зазвичай, вона реалізовує його лише частково, а якщо життєві обставини складаються негативно, то - тільки невелику частину потенціалу. Тобто, особистісне самовизначення пов'язане з позитивними поглядами на природу дорослої особистості.

Проблемі розвитку «Я-концепції» особистості приділяли значну увагу психологи: Ф. Василюк, У. Джемс, Е. Еріксон, А. Комбс, І. Кон, А. Маслоу, І. Міхеєва, К. Роджерс, Є. Соколова, В. Столін та ін. Становлення особистості включає в себе формування відносно стійкого образу «Я», тобто цілісного уявлення про самого себе. Образ «Я» – є складне психологічне явище, що не є усвідомленням власних якостей [3, с. 381].

Якщо людина прагне зрозуміти сенс життя, максимально повно реалізувати себе, свої здібності, вона поступово переходить до вищого щабля саморозвитку [1].

Звісно, що цивілізована демократична держава визнає право людини, яка має високий статус й здатна очолювати той чи інший напрям свого розвитку та життєдіяльності.

На жаль, у дійсності доводиться стикатися з протилежними прикладами, коли важливі для держави посади обіймають люди недостатньо компетентні, з недостатньо сформованим рівнем морального, й інтелектуального потенціалу. Узвичаєним є таке явище, коли творчі можливості дійсно шановних людей не використовуються повною мірою або навіть втрачаються суспільством. За все це держава розраховується добробутом своїх громадян.

У цій площині особлива увага має надаватись збереженню основ суспільства, плеканню і піднесенню особистісного статусу студента, який слугує своєрідним

критерієм, доленосним фільтром у визначенні ставлення особистості до людини як найвищої цінності, до матеріальних і духовних цінностей і відстоювання своїх принципів, переконань.

Аналізуючи, у психологічному сенсі, професійну діяльність і, тим паче, життя, носія певної професії як цілісність, звісно, зосереджуємось на його особистості. Чим розвинутіша особистість, тим більшою мірою життєдіяльність людини набуває творчого характеру, тим вагоміші її творчі внески у функціонуванні суспільства, з одного боку, і у власний подальший розвиток, – з іншого. Важливим осередком обох видів цих внесків – є професійна праця, навчання у закладах вищої освіти: адже, по-перше, вона є (або, принаймні, має бути) тією галуззю життєдіяльності її учасників, де їхні можливості впливу на суспільне буття, порівняно з іншими людьми, вагоміші; по-друге, вона є одним з головних засобів побудови людиною власного життєвого шляху; по-третє, прагнення людини реалізувати себе через свою професійну діяльність становить незаперечну культурну цінність. Як одну з характерних рис сучасних процесів «витіснення індустріальних соціальних формацій постіндустріальними, інформаційними» відзначають те, що «успішна кар'єра в багатьох галузях передбачає сьогодні ненормований робочий графік і постійне підвищення кваліфікації. Відповідно дедалі більше особиста самореалізація пов'язується з професійною діяльністю або з одним із її аспектів» [2, с. 95].

Підвищення особистісного статусу студентської молоді вимагає від педагогів високої емоційної культури, постійної корекції педагогічного процесу, яка пробуджує позитивні емоційні враження, забезпечує загальне благополуччя студента в колективі.

Формування високого особистісного статусу – процес тривалий, багатоплановий, результатом якого є добровільне, усвідомлене визнання однокурсниками студента як шанованої особистості, якій вірять, цінують і беруть з неї приклад. Натомість, особистісний статус – це, з рештою, і ступінь особистісного самоздійснення.

У формуванні особистісного статусу студентської молоді слід акцентувати увагу на безперервності, динамічності, сталості руху внутрішнього життя молоді у колективі, їх думок, почуттів, ставлення до себе. Такий стан не тільки позитивно впливає на повсякденну взаємодію суб'єктів, але й змінює їх позицію, їх самих у найкращому самовираженні.

Психологічними особливостями формування такої особистості є: гуманні стосунки; стимулювання і заохочення благородних вчинків; духовне збагачення колективної життєдіяльності; вправлення в позитивному моральному досвіді; плідне і багатостороннє самовираження особистості студента в колективі.

Важливими психологічними умовами ефективного формування особистісного статусу студентів є: особистісно-орієнтована спрямованість змісту, форм і методів роботи кураторів, створення ситуації успіху та пробудження інтересу колективу до кожного окремо взятого студента. Процес формування особистісного статусу найдієвішим є тоді, коли він доповнюється усвідомленим самовихованням студента.

Таким чином, зростанню особистісного рівня студентської молоді сприяє навчання без спонукань, здатність «вигідно» себе подати не відвертаючись від колективних творчих справ. В умовах гуманізації та демократизації суспільних

відносин людина потрапляє в ситуації вибору, що є головною умовою зростання не тільки її свободи, але й відповідальності перед суспільством.

Список використаних джерел

1. Гуманістична психологія особистості. URL:
<http://posibnyku.vntu.edu.ua/psihologiya/r214.htm>
 2. Голобуцький О. Перспективи інформаційної трансформації політичних інститутів в Україні. *Політичний менеджмент*. 2006. № 2. С. 93–106.
- Зінченко С. В. «Роль Я-концепцій» в особистісному самовизначенні дорослих. Європейський Союз – Україна : освіта дорослих : зб. матеріалів форуму до Міжнародних днів освіти дорослих в Україні. Київ-Ніжин, 2015. С. 131–135. URL:
https://lib.iitta.gov.ua/106929/1/Методологічний%20семінар%20_%202015.pdf